

Delavska Pravica

Glasilo krščanskega delovnega ljudstva

Izhaja vsak četrtek pop.; v slučaju praznika dan poprej — Uredništvo: Ljubljana, Miklošičeva c. — Nefrankirana pisma se ne sprejemajo || Posamezna številka Din 1.—, ~ Cena: za 1 mesec Din 4.—, za četrt leta Din 10.—, za pol leta Din 20.—; za inozemstvo Din 7.— (mesečno) — Oglasi: po dogovoru || Oglasi, reklamacije in naročnina na upravo Delavske zbornice, Miklošičeva cesta 22, I. nad. Telefon 2265 — Štev. čekovnega računa 11900

Pozdravljena, mladina!

V nedeljo se zberete, tovariši, v Ljubljani, na svoj kongres. Ta dan naj bo dan odločnega koraka in krepke zavesti, da se prebujata slovenska krščanska delavska mladina. K soncu večne resnice in pravice naj se povzpnejo Vaša srca, da boste postali odločni borci, krščanski socialisti in kremeniti značaji v borbi za novo in pravičnejšo človeško družbo.

Živimo v dobi velikih duhovnih bojev in slej ko prej se je bati, da osvetlijo ozračje bliski in gromi, ki naj bodo rezultat duševne zmede in pričetek strašnega obračunavanja človeka s človekom. Vse to pa je le znak, da je človek izgubil pravi smisel svojega življenja.

Bog je dal človeštvu na gori Sinaj deset božjih zapovedi. To so večni in nepremakljivi železni zakoni, preko katerih se brez posledic ne more. Ali z njimi v srečo, ali brez njih v neizbežno nesrečo in pogubo.

In prav od teh zapovedi se je človeštvo odvrnilo. Proglasilo je za Boga zlato tele, zavrglo pa pravega večnega Boga. Češčenje zlatega teleta, ali kakor mu pravimo dandanes materijalizma, se oklepa človeka in ga osvaja. Nešteti milijoni, žrtve materijalizma, ki ga vtelešenega v gospodarskem sistemu, imenujemo kapitalizem, ječijo pod njegovo brezsrčnostjo in krutostjo. Ne pozna ljubezni, zato ker ne pozna pravice. Pravice pa ne pozna, ker ne pozna več njenega vira — Boga. Resnico in pravico, te hčerki božji, je zamenjala laž in krivica. Človeštvo išče sreče v zemeljskih dobrinah, v lovu za kapitalom, za profitom, pri tem pa se potaplja v temne globine. Toda vsak dan čujemo vzdih trpečih, vzdih pravice lačnih... Revščina, žalost, skrb, obup, to so znaki, kam drvi človeška družba. Tovariš, ali si že prisluškoval tem vzdihom po naših rudarskih revirjih, po obširnih predmestjih, po bornih kočah naših podeželskih delavcev. Ali veš, da so ti kriki, ki se vijejo iz našega slovenskega krščanskega ljudstva klic po Odrešeniku, po večni Pravici. Človeštvo raja in uživa dobrote češčenja zlatega teleta, toda istočasno se iz akordov bučnih godb slišijo klici milijonov in milijonov po pravičnejši družbi.

Ko je Kristus pričel javno učiti, ni iskal učencev med bogatini, zbiral je okrog sebe najbolj bedne, brezposelne, take, ki so si z vsakdanjim delom, kolikor so ga dobili, služili svoj kruh. Čudeže je moral delati, da je svoje poslušalce nasitil, kar je dokaz, da niso imeli niti vsakdanjega kruha. Lahko bi delal obratno, saj je bil Bog, toda ti najrevnejši so bili njemu najbližji in so ga tudi najbolj razumeli. Tako je pričel Kristus ustanavljati kraljestvo pravice in resnice.

Prav tako danes, ko svetu zopet vladata laž in krivica, ne čakajmo, da jo nam dajo ljudje, ki plešejo okrog zlatega teleta. Ne, pravica mora zopet priti od spodaj navzgor, od najrevnejšega delavca, ki nima ničesar drugega kot delovne roke. Te žuljave roke morajo uveljavljati in tirjati pravico od tiste družbe, ki je danes noče več poznati.

Tisoči se že borijo v okrilju Jugoslovanske strokovne zveze za to večnostno pravico, za pravico človeka — krone stvarstva. Vsi ti pričakujejo od novih bataljonov delavske mladine, da se jim z mladostnim ognjem in veselega bojevitega srca pridružijo.

Naj Vas ne straši maščevanje častilcev kapitalizma. Kristusa so zaničevali, bičali in usmrtili, apostole so preganjali in morili. Maščevali so se nad njihovim življenjem, toda duha in ideje niso umorili. Žrtve za ideje morajo biti. Nikjer niso zapisane žrtve, ki so v našem gibanju že padle, nikjer te, ki jih naši tovariši doprinašajo še vsak dan. Toda te žrtve so seme bodočnosti našega gibanja. Iz teh žrtev bo zrastle nova človeška družba.

V tem boju preizkušena Vaša mladost bo poroštvo Vaših lepših dni, poroštvo veselega in zadovoljnega življenja, kajti lahko boste enkrat rekli, da Vaše življenje ni bilo zastoj, ampak obilo blagoslovljeno, čeprav morda še ne ovenčano z lavorikami zmage.

Naj se v nedeljo strnejo srca starih v bojih za pravico že osivelih naših bojevnikov z mladimi v boj stopajočimi silami v eno samo misel: po načelih krščanskega socializma k boljši bodočnosti delovnega ljudstva.

Voditelj žosistov slovenski kršč. delavski mladini

Belgijska »Krščanska delavska mladina« je srečna in ponosna, ko more ob priliki kongresa »Mladinske zveze Jugoslovanske strokovne zveze« poslati najiskrenejše bratske pozdrave svojim slovenskim mladim bratom in sestram pri delu. Vsi delavski mladostniki, ki so se že v stotisočih iz vseh delov sveta zgrnili pod okrilje mogočnega svetovnega KDM, z navdušenjem pozdravljajo svoje slovenske tovariše, ki se jim hočejo priključiti v osvobojanju delavske mladine izpod jarma modernega suženjstva in barbarstva.

Slovenska delavska mladina ni osamljena v tem boju. Stotisoči vam stojijo ob strani, tovariši; stotisoči ustvarjajo z vami v okrilju svetovnega KDM preko nove mladine novi svet. Mi nismo stroji, nismo tovorna živina, nočemo biti sužnji! Mi smo otroci božji, sodelavci božji, dediči božji. Predolgo je že bila delavska mladina žrtev strasti, sebičnosti in materije.

KDM hoče revolucijo, duhovno in pravno revolucijo, ki bo vrnila delavski mladini in celotnemu delavskemu sloju njen božji poklic, vrnila nje-

nemu življenju svrhu, ki jo je sam Bog položil v njega.

Nočemo nasilja, nočemo udarov in pobojev. Mi osvajamo in preobražamo mirno. Združujemo se in si medsebojno pomagamo v osvajanju samega sebe, našega družinskega in delavskega okolja. Osvojiti hočemo tako vse naše tovariše pri delu, vse njihove družine, ves delavski sloj, ustvariti hočemo novi, krščanski družabni red.

Vsi smo medsebojno najtesneje združeni v molitvi, v žrtvi, v edinstvenem delu. In iz tega edinstva bo vzraslo v bližnji bodočnosti več pravičnosti, več ljubezni v človeški družbi.

Pogum, slovenska mladina! Vaši tovariši iz celega sveta gledajo na vas, vas ljubijo in se za vas žrtvujejo. Računajo z vami, z vašo pomočjo za krščansko osvajanje celega sveta.

Jožef Cardijn,

osrednji duhovnik »Krščanske delavske mladine«, Bruselj, Belgija.

Jože Gostinčar:

Delavski mladini

V mladini je življenje, napredek in prihodnost. Sedanjí časi so žalostni in težki, ker se upošteva le »zrel« človek. Modrost žari samo iz starih obrazov. In vendar je bila to in je še velika zmota. Da se spoštuje starost, je umevno zaradi tega, ker je bila ta starina enkrat mlada, gibčna in delavna ter hrani sadove svoje mladosti v stari koži, četudi niso po okusu mlajših. Po mladini se razvijajo starosti nerazumljiv napredek v kulturi in gospodarstvu, pa na žalost tudi v človeštvu škodljivih delih, zamislih in dejanjih. Nova odkritja in iznajdbe, ki jih je našla svoječasna mladina, spopolnjuje sodobna in na podlagi teh odkriva nadaljne tajne božjega stvarstva in jih urejuje. Mladina nam odkriva v njeni mladostni iskrenosti tajne iz socialnega življenja, ki so jih stari prezrli. Po mladini se družba pomlajuje, a le po njenem pozitivnem ustvarjanju.

Na žalost se lahko trdi, da je danes delavski mladini hudo. Dasi živi pod istimi zakoni, ji človek vsled sebičnosti ne dovoli poleta. Zapuščena in prepuščena cesti in ulici, lačna in strgana brez pouka raste v en dan; brez vsakega višjega namena, samo za bodoče trpljenje po fabrikah in rudnikih. To mladino, ki jo »boljši« smatrajo kot kriminalni prirastek, jo prezira in zaničuje vse. Vesel jo je samo kapitalizem, ker mu predstavlja prihodno »vprežno živinček«. Toda tudi to se obrača na bolje, seveda zopet po naporu mlajših.

Tudi slovenska delavska mladina se je zganila, in je začela po svojih organizacijah zapirati vrata brezbriznosti in duševnemu mraku. Naša mladina se po Jugoslovanski strokovni zvezi približuje sončnim žarkom boljših časov. Mladina pričena spoznavati, da je kapitalizem sovražnik človeške družbe in da je po božji besedi delo tista sila, ki iz mrtve materije ustvarja blagostanje človeške družbe. V potu svojega obraza boš jedel svoj kruh! Dandanes pa milijoni in milijoni ljudi v potu svojega obraza stradajo. Mladina pa tudi spoznava, da so poleg dela in materije blagostanju potrebne tudi duhovne dobrine, na katerih sloni delo. Vsako delo sestoji iz materialne in duhovne sile. Saj ni prav nobenega dela, da bi pri izvrševanju ne bilo potrebno vsaj nekoliko misliti. Misliti, to se pravi duhovno delati, se mora pri vsakem delu, pa naj se imenuje umetno oziroma umsko ali pa ne. Zato je pa tudi vsako delo častno. Seveda je delo različno, pri nekem je potreba več duševne, pri drugem pa zopet več telesne moči. Toda oboja so enakovredna, če imajo koristen značaj za človeštvo. Naj nihče, ki hoče biti pošten, ne misli, da je umazano delo snaženja stranišnih kanalov manj častno, kot delo v kaki pisarni. Le plitka nevednost ali naduta ošabnost more priti do poniževanja umazanega in težkega dela. Kmet ima opraviti skoraj vsak dan z gnojem, pa mu nihče ne očita, da je to njegovo delo nečastno.

Vsa ta in podobna vprašanja spoznava naša mladina in jim bo dala veljavo.

Mladina, združena v Jugoslovanski strokovni zvezi, pa hoče postaviti vse delo na moralni temelj. To je: Vsak za delo sposoben človek je dolžan vršiti za družbo koristno in potrebno delo. Delo mora dati vsakemu človeku za udobno življenje potrebnih sredstev. Družinam delovnih ljudi se mora vsled dela omogočiti polna izobrazba. Za delo nesposobne ima vsa družba dolžnost skrbeti za dostojno življenje.

Naša mladina je tudi prepričana, da je le na popolnem in ne na navideznem in kričavem krščanstvu mogoče ustanoviti pravičen družabni red, ki bo priznal po Kristusu samem posvečenem delu popolno veljavo, delavcem pa tudi popolno enakopravno življenje z drugimi stanoviti.

Ti pa mladina, ki se za to boriš, stopaj v božjem varstvu pogumno naprej!

Rozman Peter:

Problemi delavske mladine v Mariboru

Pretežni del delovnih sil mariborske industrije sestoji iz kmetijske mladine. Kmetovalčeva zemlja obširnega dravskega polja, dravske doline in gričev Slovenskih goric je s padcem cen poljskih pridelkov, živine in lesa, postala tako nerentabilna, da ne more doprinesati niti najnujnejših sredstev in pripomočkov za skromno gospodarjenje ter obstanek kmetijskih družin.

Tako je ravno kmetijska mladina, ki ni našla in ne najde eksistence na svoji rodni grudi, naravnost primorana, da se je udinja industriji in raznim službam v mestu. Tako vidimo dan na dan v jutranjih urah cele kolone mladih kolesarjev in pešcev, ki hite v mesto po zaslužek. Ako se voziš s potniškim vlakom iz Maribora, so zadnji vozovi vedno izključno delavski in napolnjeni z ljudmi, ki se jim pozna na obrazih skrb in trpljenje.

Kmetijska mladina je danes v Mariboru, v njegovi obširni industriji, postala delavska mladina. Po duši so kmetje, po poklicu delavci. Domača hiša v vasi jim nudi sklanjanje pri starših ali sorodnikih, tudi hrano in vse potrebno, posebno pa vse ono, kar jim ne more dati premajhen zaslužek v industriji. Plače so danes prenizke, da bi bilo za vse, kar mlad delavec potrebuje. Tako pa imajo nekaj z doma, nekaj zaslužijo v industriji in tako gre življenje naprej svojo pot. S tem, da ima ta mladina še kolikor toliko zavetišča in pripomočkov doma, kjer namesto njih garata na njivi še oče in mati, se ta mladina ne znajde v tolikih stiskah po izkoriščanju industrijskega kapitalizma in zato nima v sebi tiste upornosti proti krivici in tudi ne zadostne zavednosti ter borbenosti za svoje delavske pravice. Z eno besedo: pretežni del delavske mladine je tu, ki ni ne kmetijska, ne delavska. Vsakega nekaj; da doseže vsaj nekaj evnika vsakih 14 dni, da se nadomesti s tem doma ono, kar domačija zaradi kmetijske krize ni v stanu nuditi. Gre tu v glavnem za oču-

vanje domačije, za pomoč staršem, za delno ali vsaj začasno rešitev od grozečega propadanja kmetijskega stanu. S tem je nastal paničen beg kmetijske mladine v industrijo, kjer se ta udinja industriji pod najslabšimi pogoji in za najnižje meze. Taka delavska mladina pa najmanj čuti, kako jo kapitalizem izžema in kako z naglimi koraki hiti svoji gmotni in moralni pogubi nasproti.

Najhujše in najnevarnejše za to mladino pa postaja dejstvo, da izgublja že v zgodnji mladosti, takoj ko se udinja v tovarno, potrebno odvisnost ter duhovno skrbstvo svojih staršev. V takih razmerah skrbi mladina več ali manj gospodarsko za svoje starše, kakor pa duhovno starši za mladino. S tem je že prezgodaj dana in vsiljena tej mladini gmotna in tudi vzgojna samostojnost. Gorje onemu mladeniču ali delavskemu dekletu, ki v takih časih zaradi svoje mladosti, nerazsodnosti ter nepripravljenosti zaide med nepravde tovariše, v nedosledna društva in organizacije, ako se naliva z alkoholom, ali s čitvom slabega tiska. Mnogo prej, kakor jim je zvevetela prava mladeniška, oziroma dekliska mladost, kakor so se mogle v njih razviti one prave mladostne lepote in sile, so že kakor pohojena cvetka ob potu. Kar ne uniči kapitalistična sila materialnega izkoriščanja, to pomaga izpodbavati današnja meščanska lažimoralala. Prvi uničuje in izpodjeda fizično moč mladega delavca, drugi pa mu žre dušo. Uničenje preti današnji mladini od vseh strani. In ta mladina mora prezgodaj občutiti največje trdote ter razočaranja življenja. Zato se ni prav nič čuditi, da postane za lepote in koristi svoje delavske skupnosti nezaupna, da naravnost apatična. Naslaja se in ugaja ji samo trenutnost, senzacija kakršna bodi, je ta malo delavska, ali celo protidelavska, o tem se ne vprašuje. Ta mladina živi brez vsakega idejnega smotra, brez skrbi za bodočnost.

Kapitalizem takšno delavsko in kmetijsko mladino hoče. Saj je brez vsake odporne sile. V mariborskih tekstilnih tovarnah vidimo največ take mladine. Tu se nam nudijo večkrat zanimivi razglasi v posameznih tovarnah: »Sprejemajo se delavci stari do 18 let.« Vidimo, da nedoletni ženski spol dela tu nočno delo. Ne morete pa tega preprečiti, če pa ti delavci in delavke sami hočejo tako delati. Nič jim ni mar, kar v njihovo zaščito predpisujejo zakoni, nič se ne brigajo kaj je strokovna delavska organizacija. Nemogoče je tako mladino vzeti v zagovor pred delodajalci in oblastmi, ker so tu ravno delavci tisti, ki sami teptajo to, kar bi morali čuvati in braniti. Kapitalizem pa žanje svoje ogromne dobičke. Saj mu je svobodna pot. Ako se zgodi, da nastopijo proti tovarnarju delavci, jim sledi odpust ter zamenjava z mladimi in novimi. Tako hodi po mariborskih ulicah mnogo in mnogo starejših in dobro kvalificiranih delavcev brez dela. Zamenjali so jih z mlajšimi in svežimi močmi z dežele, ki so sprejele delo brez vprašanja, kolik bo njihov zaslužek. Sprejemajo ga pa tudi brez godrnjanja, četudi ob plačilnih dnevih dobe samo malenkost. Dokler more, bo tak delavec vztrajal, ko bo postal izžran, bolan, bodisi odpuščen, se bo pa že nekako preril skozi življenje. Kako? O tem malokdo misli.

O taki delavski mladini se ne more trditi, da nam prinaša vsestransko zdrav rod. Jetika, pohabljenca, fizično zaostali in izžrpan element, duševno pa v popolni brezbriznosti vsaj za svojo lastno usodo, to je dejanska slika pretežne večine naše delavske mladine v mariborski industriji.

Zato je več kot nujno potrebno, da bi se vsi oni, ki imajo nalogo, da skrbijo za narodov dobrobit, ki se pečajo s socialnimi in kulturnimi, posebno pa z delavskimi vprašanji, odločno zavzeli predvsem za to delavsko mladino. S sportom, s tekami, z izbiranjem miss tekstilk, s tekstilnimi plesi itd., kakor to delajo v Mariboru organizacije, ki se hočejo imenovati delavske, tudi z izbegavanjem mladine od pravega svojega delavskega pokreta in z natočevanjem komunizma, se taka mladina nikakor ne vodi in ne vzgaja k pravi poti. Na deželi, od koder se prav za prav rekrutira večina delavstva v industrijo, tako po mestih in vseh delavskih centrih, bo treba začeti najširšo akcijo zbiranja mladine v društva, ki bodo nudila naši kmetijski, kakor delavski mladini ono izobrazbo, ki jo more z uspehom rabiti, ko začne jesti trdi delavski kruh. Kdor je domoljub, kdor človekoljub, praktičen katoličan in prijatelj delavcev, ta bo storil vse za odrešenje naše delavske mladine. Ta bo podpiral in sodeloval v naši delavski strokovni organizaciji v Jugoslovanski strokovni zvezi, ta bo povsod propagiral njeno Mladinsko zvezo. Ne razdirati, ne omalovaževati to, kar ustvarjamo krščanski socialisti. S polnim elanom se mora zastaviti vse sile, da se pokret Mladinske zveze zasedra v sleherno slovensko vas,

Drobne vesti

2.300 delavcev tovarne »Tivar« v Varaždinu je zapustilo delo. Delavstvo zahtevalo zvišanje plač. Tovarna pa je nudila dosti manj kot so delavci zahtevali zraven pa je še odpustila dva obratna zaupnika, češ da sta delavstvo »hujskala«. — Tovarno stražijo močne delavske straže. Podjetje dela s sijajnimi profiti.

Novi ban savske banovine dr. Ružič iz Sušaka je prevzel posle. Ob nastopu je izjavil, da bo njegovo vrhovno načelo popolna zakonitost za vse in vsakogar. Imenovan je tudi nov podban.

Občinske volitve so bile v nedeljo 3. maja v 3 slovenskih občinah: Homec: volivcev 528, volilo 420 (79.54%); Repanšek (JRZ) 262, Jerman (opozicija) 158. — Sv. Jurij ob Ščavnici: volilcev 1161, volilo 753 (64%); Korošak (JRZ) 518, Zrncec (opoz.) 235. — Senčur: volilcev 1081, volilo 770 (70.84%); Umnik (JRZ) 694, Verbič 76.

Gospodarska sloga je kmetsko stanovsko-strokovno gibanje, ki se je s hrvaških pokrajin začelo širiti po vsej državi. Gibanje vodi osrednji odbor v Zagrebu, ki ima svoje pododbore že v 1000 večjih krajih. Borba gre zaenkrat zlasti za zvišanje cen kmetijskih pridelkov in za znižanje raznih trošarin, ki jih morajo plačevati kmetje pri dovozu na trge. Pokret dosega znatne uspehe.

Poizvedbe o 800 milijonski aferi je uvedlo okrožno sodišče v Belgradu. Gre za oddajo gradnje železniških prog: Požarevac—Kučevo (ki še danes ni dovršena), Priština—Peč (letos začne obratovati) in Bihač—Knin (delo se sploh ni začelo). Bilo je to v letih 1931 in 1932. S tem v zvezi se imenujejo razne francoske družbe, ki so imele tudi zveze s Staviski-jem, domača družba »Lid«, katere član je bil tudi tedanji prometni minister ing. Radivojevič. Inženjer Stanič je svojevačno trdil v skupščini, da je bila država pri tem oškodovana za 500 milijonov. Takratni predsednik vlade Uzunovič, sedanjji predsednik JNS, je debato v skupščini zaključil, češ da je to »inženjerski dvoboje«. Menice, izdane za te posle od naše države, so prišle preko neke švicarske družbe v roke »Feniks« in tvorijo sedaj premijsko rezervo češke podružnice te pred tedni propadle zavarovalnice. — Bivšega ministra Radivojeviča so sodni sluge tri dni brezuspešno iskali po Belgradu.

1. maj je povsodi potekel mirno.

Volitve v Franciji so pokazale tole sliko:

Dobili: Pridobili: Izgubili:

Socialisti	146	49	—
Socialistična zveza	26	—	19
Neodvisni socialisti	9	—	12
Radikalni socialisti	115	—	43
Komunisti	73	62	—
Republ. levičarji	83	—	16
Demokr. republ. zveza	88	12	—
Narodni demokrati	23	—	—
Konzervativci	11	5	—
Kom. disidenti	10	—	1

Prvih pet strank tvori »Ljudsko fronto«. Iz teh bo tudi nova vlada. V novem parlamentu bo polovica novih poslancev. Značilen je ogromen porast komunistov. Ti so svoje glasove podvojili. Socialisti so obdržali svoje postojanke v številu glasov, a so napredovali vsled volivnega sporazuma. Pričakujejo, da bodo posledice teh volitev kaj skoraj vidne v francoski zunanji in domači politiki.

Italijanska armada je premagala krajevne težave in zasedla Addis Abebo. Abesinski cesar je spoznal, da se ne more več ustavljati in je zapustil deželo. Angleška bojna ladja ga prepelje v Palestino. Cesar pa ima tudi lepo vilo v Švici. Seveda s tem ta romantična abesinska zadeva še ni končana in bo še dolgo glavna zanimivost dnevnega tiska.

»Upor v Avstriji« — taka vest se je pričakovala zadnje dni vsak čas. Vse je bilo nemirno. Z druge strani so prihajale vesti, da bočejo hitlerjevci iz Nemčije vdreti v Avstrijo. Vlada je poslala na nemško mejo močne čete. Vladni možje pa so si tudi med seboj hudo v laseh. Katoliški kmečki in delavski voditelji javno odgovarjajo Starhembergu. Zabejavajo več kruha in več svobode, pa manj korupcije in votlih besed.

V Belgradu zaseda te dni svet Balkanske zveze (Jugoslavija, Romunija, Turčija, Grčija) in stalni svet Male antante. Nato pa se napoveduje obisk poljskega zunanjega ministra Becka.

Angleška diplomacija si prizadeva na nek način zblizati Nemčijo, Avstrijo in Českoslovaško — proti Italiji.

Zveza hrvatskih kmetijskih zadrug bo sanirana z državno pomočjo.

Tekstilno delavstvo

Otiški vrh. V nedeljo 17. maja ob pol 3 popoldne bo članski sestanek pri Jamniku. Govornik iz Maribora. Vsi delavci in delavke iz tovarne Ornik Mitrovič se do zadnjega udeležite tega važnega zborovanja.

Slovenjgradec. Širši sestanek delavstva naše skupine bo v nedeljo 17. maja po prvi sv. maši v prostorih posojilnice. Organizacijo JSZ je treba tu vsepovsod razširiti in utrditi, zato vsi na delo, da bo udeležba čim obilnejša. Govori tov. Rozman Peter iz Maribora.

P. J. S. Serrarens,

senator in generalni tajnik kršč. strokovne internacionale v Utrechtu na Nizozemskem.

✱

Krščanska delavska mladina je vesela, ko more ob svojem prazniku pozdraviti v svoji sredi najvišjega predstavnika naše kršč. strokovne internacionale, tovariša generalnega tanika in senatorja nizozemske države P. J. S. Serrarensa.

Naj živi kršč. strokovna internacionala! Željave roke naše delavske mladine so poročstvo, da bodo njena stremjenja šla za tem, uveljaviti kraljestvo Kristusovo na zemlji. Kršč. strokovna internacionala, ki povezuje med seboj na stotisoče delavcev najrazličnejših narodnosti, nam je simbol skupnosti in vere v vstajenje trpečega delavstva.

Krekova knjižnica

Le preresečno je, kar tako pogosto trdijo, da je namreč knjiga človeku kakor tovarišica. Toda pozabiti ne smemo: Dober tovariš je pravi blagoslov božji; slab tovariš je veliko zlo. Tako je tudi z dobro ali slabo knjigo. Kakor po tovariših, ki kdo obhujе z njimi, tako ljudje sodijo človeka tudi po knjigah, ki jih bere. Ne iz strahu pred sodbo ljudi, ampak zavoljo neprecenljivih koristi, ki jih človeku donaja dobra knjiga, postani redno naročnik in podpornik Krekove knjižnice.

Bodi odkrit in priznaj, da naročnina res ni velika! — Tri broširane knjige 48 Din, vezane pa 78 Din letno.

Kaj je s poletnim urnikom? V preteklem letu so bili ljubljanski trgovci toliko uvidetni, da so v poletnih mesecih pričanjali popoldne delo šele ob 3. S tem so dali uslužbenecem čas, da se opoldne odpočijejo, oziroma gredo kopat. Izjemo so delali le železninarji, ki se sklepa niso hoteli držati. Proti koncu poletja se sklep gremija pri marsikaterem trgovcu ni več izvajal in je letos vprašanje, ako bo poletni čas zopet uveden. Krivi so nekateri, ki mislijo, da bodo ravno v tem času obogateli.

Bartelj Pavel:

Kako je z vajenci?

Vajeniško vprašanje je eno najvažnejših vprašanj, ki jih bo morala prizadeta javnost rešiti čimpreje in čim uspešneje. Vsi občutimo, da smo pri tej stvari že mnogo zamudili v nadi, da bo že kako šlo po že izvoženih kolesnicah.

Danes se gresta mladenič ali mladenka učiti te ali one obrti, ne da bi dobila poprej potrebnih informacij in navodil od strokovnih posvetovalnic. Nujna bi bila potrebna zdravniška preiskava, na podlagi katere bi zdravnik odločil, ali je kandidat za to ali ono obrt, za katero se je odločil, telesno sposoben. Danes se zgodi, da se gredo slabotnega zdravja, morda celo že bolni mladostniki učiti obrti, ki postane potem usodna za njegovo zdravje. Vse te in podobne stvari bi morala strokovna posvetovalnica preprečiti, da bi dala tako obrti res one ljudi, ki so za ta ali oni poklic sposobni. Predvsem pa je potrebno, da se uredi življenjske razmere vajencev, in sicer tako, da bodo znosne in človeku primerne. Imamo obrtni zakon, ki predvideva osemurno delo do 18. leta. Toda ta zakon se razen po večjih obratih in delavnicah po večini ne izvaja. Običajno se dela po 10 do 16 ur dnevno. Dalje bi bilo treba urediti odškodnino za delo. Tudi tu vlada popoln nered, ki je tudi mojstrom v škodo. Rešiti bo treba nadalje vprašanje preizkusne dobe, ko so še danes nekateri mnenja, da se doba preizkušnje ne šteje v učno dobo, ko isti traja ves mesec ali še več. Tudi določitev učne dobe bi se morala določiti za vse obrti, ločeno po dobi, da se ne bi učil kdo tri in pol leta, drugi pa samo tri leta. Tudi število vajencev, ki ga določa zakon, se ne upošteva ali se vsaj tako zlorablja, da je danes mnogo vajencev, ki so izučeni, pa nimajo niti mesec pomočniške dobe, čeprav zakon določa tri mesece po učni dobi.

To so le nekatera vprašanja, ki najbolj živo zadevajo vajence. Za rešitev teh in še raznih drugih vprašanj je treba zastaviti vse sile, da bo enkrat konec trpljenja, ki ga mora prenašati vajenec radi zanikrosti javnosti, ki molče gleda to žalostno usodo mladih ljudi.

Vajenci! Oklenite se strokovne organizacije, ki vas edina more vzgojiti in pripraviti za borbe, ki nas čakajo, če hočemo doseči, da bo zasijalo lepše sonce v naše delavnice in naše hiše, ki so danes tako prazne.

10. maja 1936 pa se vsi zberimo na kongresu kršč. soc. delavske mladine in tamkaj poudarimo našo zahtevo po pravični ureditvi družbe.

Koliko imamo vajencev

Na našem delovnem trgu tvorijo važen in precejšen odstotek vajenci. Po zadnjih statističnih podatkih SUZOR-a imamo pri nas v Jugoslaviji 70.118 vajencev, od teh 12.468 vajenk. Moških vajencev je tedaj skoraj petkrat več kot ženskih. Napram celokupnemu številu zavarovanega delavstva pri SUZOR-u, ki je istočasno imel 562.202 zavarovanca, znaša število vajencev 12.47%. Vsak 10 zavarovanec je vajenec.

Na področju ljubljanskega OUZD imamo na podlagi istih podatkov 8346 vajencev ali 9.94% napram zavarovanemu članstvu.

Zanimivo je, da imajo posamezni okrožni uradi zelo različno število zavarovanih vajencev. Razlike so zelo velike. Navajamo število vajencev v odstotkih napram zavarovanemu članstvu pri posameznih uradih:

Banjaluka 8.32%, Belgrad 11.09, Dubrovnik 8.69, Karlovec 8.87, Ljubljana 9.94, Niš 19.30, Novi Sad 18.92, Osijek 13.90, Petrovgrad 23.63, Sarajevo 9.55, Skoplje 18.69, Sombor 16.16, Split 8.47, Subotica 24.00, Sušak 6.00, Tuzla 12.09, Zagreb 9.83; vsi skupaj 12.78%, Merkur 0.37%, Trg. boln. podp. društvo 13.68%, Belg. trg. omladina 20.28%, Privat. društ. blag. 6.73%; skupaj 12.47%.

Napram letu 1930 je padlo pri ljubljanskem OUZD v l. 1934 število vajencev za 2.89%, povečanje števila vajencev pa zaznamujejo drugi uradi, tako n. pr. Niš za 5.95%. Z ozirom na to znaša porast vajencev pri SUZOR-u v l. 1934 napram l. 1930 za celih 4.12%. Iz tega sledi, da pri nas število vajencev stalno narašča.

Gotovo je, da bi se moralo tej mladini posvečati več pažnje, tako vzgoji kot zaščiti, saj tvori velik del bodočega obrtniškega in industrijskega delavstva — ni namreč vseeno, kaj ta mladina zna in je sposobna. Danes je namreč še velik del te mladine brez vsake prave strokovne vzgoje, tako v pogledu obrtnega šolstva kot pravega in temeljnega pouka v obrtnih ali industrijskih delavnicah.

Nekaj misli k vprašanju delavske žene

(Donesek h kongresu kršč. soc. del. mladine.)

V zadnjih desetletjih je postalo vprašanje o ženskem delu vedno bolj pereče. Domače hišno gospodarstvo je prešlo v industrijo in s tem se je izpremenil način ženskega dela. V začetku je smatral večji del deklet delo v tovarni in drugih podjetjih le kot prehodni čas do možitve, vendar pa vedno bolj raste število tistih, ki jim je postalo delo v industriji, bodisi radi želje po osamosvojitvi bodisi po sili razmer poklic.

Z neverjetno naglico raste število žen, ki so zaposlene izven doma. To hitro večanje ženskega dela ima velik vpliv na gospodarstvo, na določanje višine mezd in na število delovnih moči, ki čakajo zaposlitve. In kot posledica tega, se kažejo vplivi v družini, družbi in državi.

V interesu gospodarstva je, da ima kar najcenejša produkcijska sredstva, h katerim se računajo tudi delovne moči. Tako je dalo gospodarstvo prednost cenejšim ženskim delovnim močem. Nepoučene in neorganizirane žene so deloma v sili, deloma v nevednosti, sprejele take delovne pogoje, ne da bi slutile, kako hude posledice bo imelo to njihovo nepravilno ravnanje. Vprašanje o izenačenju plačila za enako delo moža in žene še sedaj ni rešeno. Znižanje mezd povzroča velikokrat kmečka dekleta, hčere posestnikov. Ko pridejo v tovarno vprašate za delo, dobe takoj zaposlitev, čeprav čakajo že dolgo na delo v isti tovarni poklicne delavke, ki se preživljajo samo s tem, kar z delom zaslužijo. Dekleta s kmetov so še zdrava in močna in zadovoljna tudi z manjšim plačilom, saj jim je zaslužek v tovarni za nameček, ko imajo vse drugo doma. Kje so solidarne, dobro organizirane delavke, da bi to preprečile?

Delavke imajo aktivno in pasivno volilno pravico, voliti morejo svoje zastopnike v Delavsko zbornico in obratne zaupnike v tovarnah, morejo biti pa tudi same voljene za zastopnice in obratne zaupnice. Pri nas večina delavk ne ve, kako velike važnosti je to. Veliko jih je, ki pustijo volilno pravico neizrabljeno, druge pa volijo po trenutnem razpoloženju, v šali, brez pomisleka. Ne zavedajo se, da s tem same sebi (najbolj) škodujejo. Tudi jih lahko vsak pregovori, ko same pač prav malo vedo, za kaj gre. — Pri volitvah ne znajo ločiti pravih nasvetov od samo na videz vabljenih. Skrajni čas je, da se predramijo naše delavke in spoznajo veliko važnost svoje volilne pravice, s katero jim je dana možnost, da se branijo krivic in si pridobijo boljše življenjske pogoje. Seveda je v tesni zvezi s tem dobra organizacija, ki bo dala delavkam potrebno znanje in živ čut za skupnost — tako, da bo krivica, ki doleti eno delavko, bolela vse in se bodo vse skupaj zavzele za to, da se krivica popravi. Malo delavk ceni pri nas prav svoje delo v tovarni ali drugih obratih, veliko jih je, ki hočejo prikriti svoj poklic. Ko pridejo iz tovarne nočejo, da bi veljale za delavke. Ne vedo, da bi si v javnosti pridobile ugled prav lahko s tem, ko bi same prav cenile svoje pošteno delo in svoj stan. Živ čut za svoj stan bi potem oprostil veliko moči, da bi šle na delo za izboljšanje, ne samo svojega lastnega položaja, ampak življenjskih pogojev vseh stanovskih tovarišic.

Najtežji je položaj delavke-matere. Poleg narpornega dela v tovarni, jo čaka vse delo doma. Skrb za otroke ji otežuje delo izven doma. Kaj bo z otroki, ko ne bo doma? S svojim delom zasluži tako malo, da ni dovolj, da jih nasiti in obleče. Kako pa naj pripravi svoji družini prijazen dom, ki je vendar eden glavnih materialnih pogojev za družinsko življenje? Nešteto težav teži tako ženo in njihče ji ne pride na pomoč. Pomiluje se jo, dejanske odpomoči pa ni od nikoder. Velika naloga organiziranih delavk bi bila ta, da pribore izboljšanje življenjskih pogojev najprej tem svojim tovarišicam. Mati mora nazaj v družino, seveda ne v stradanje. Družina bi morala biti gmotno tako podprta, da bi mogla biti vsaj mati malih otrok doma. Nibeden še tako dobro urejen zavod ne more dati malemu otroku tega, kar dobi doma v družini pri materi. Prva zasilna, ne idealna, pomoč so: takim delavkam-materam dnevna zavetišča za otroke v predškolski dobi, zavodi za dojenčke in otroke izpod 3. leta itd. Pri nas še teh ni, ali pa so le izjeme. Naj bi zaživel pri vseh naših delavkah pravi materinski čut in smisel za družinsko življenje in bi jih združil v delu za izboljšanje

položaja delavke matere in njenih otrok, za izboljšanje delavskih družin. Velika dolžnost naših delavk je, da začno same delati in ne mislijo, da vse te stvari njih nič ne brigajo in da jim za vse to ni treba skrbeti.

Delo služkinj ali hišnih gospodinjskih poslov je drugačno, kot delo delavk v tovarnah in obratih. Dočim so delavke zaposlene pri strojih, dela služkinja v družini v najmanjši in najvažnejši celici človeške družbe. Zato ni zelo važno samo to, da si pridobijo služkinje zadostno strokovno znanje, prav tako važno ali še bolj važno je to, da si pridobijo srčno izobrazbo, si izoblikujejo svoj značaj in imajo čut in smisel za družino in otroke. Po večini je izobrazba v gospodinjskih šolah v zvezi s precejšnjimi stroški in tako ne morejo doseči potrebnega znanja vprav revnejša dekleta. Strokovno neizobražene služkinje pa danes ne dobijo lahko službe, ko je glavno povpraševanje po sposobnih močeh, ki so cenejše kljub večji plači. Organizirane služkinje bi mogle delati na to in tudi doseči, da bi si revnejša dekleta, ki bi hotela postati služkinje in bi si izbrala ta poklic, mogle pridobiti potrebno strokovno izobrazbo brezplačno. Veliko je dosegla za zaščito hišnih gospodinjskih poslov »Poselska zveza«, katere zasluga je, da je bil sprejet poselski red leta 1921. Zal je tudi med hišnimi gospodinjskimi posli veliko takih, ki mislijo samo nase in svoj dobrobit in jim ni mar kako je drugim stanovskim tovarišicam in kako bi se zboljšali življenjski pogoji in ugled njihovega stanu.

Zensko delavsko vprašanje je tesno združeno s celokupnim delavskim in gospodarskim vprašanjem in se tako samo zase ne more rešiti. S tem pa ni rečeno, da naj drže ženske roke križem, prav obratno. Delavska žena, delavska in služkinja mora sama spoznati svoj položaj, se organizirati, izobraževati, vzgajati in pomagati možu pri delu za izboljšanje slabih življenjskih prilik.

Resnega, trdega, zavednega, skupnega dela za odstranitev hude stiske in bede se morajo lotiti prav vse naše delavke skupaj z drugimi ženami. Vendar ne brez Boga, ampak s pomočjo Njegovo.

KONGRES

KRŠČANSKO SOCIALISTIČNE DEL. MLADINE

V nedeljo 10. maja 1936 bo priredila
Mladinska zveza JSZ v Ljubljani:

kongres krščansko socialistične
delavske mladine

Spored:

Ob 9 skupna sv. maša v frančiškanski cerkvi v Ljubljani.

Ob pol 11 zborovanje delavske mladine v dvorani Delavske zbornice.

Ob 15 predstava socialne drame
»Boštjan iz predmestja« v dvorani
Delavske zbornice.

★

Zadnja številka »Delavske Pravice« je izšla šele v soboto. Deloma je vzrok v tem, ker kongresna brošura ni bila gotova, kakor tudi to, da 1. maja zaradi delavskega praznika tiskarne niso delale.

Prosimo, da nam to zamudo vsi cenjeni naročniki, kakor člani MZ in JSZ blagohotno oprostite. Kakor smo napovedali, je bila zadnji številki »Delavske Pravice« priložena kongresna brošura. Po svoji vsebini in opremitvi je nekaj svojevrstnega. Že zadnjič smo povedali, da smo morali povečati obseg od 16 na 32 strani. Zato smo seveda morali zvišati tudi ceno od 2 Din na 3 Din za izvod. Pro-

simo, da vsi, ki ste brošuro prejeli, obračunate zanjo po 3 Din za izvod.

Ako katera skupina želi kongresno brošuro za razprodajo, naj to kmalu sporoči, da jo pošljemo. Nekaj izvodov je namreč še na razpolago.

Vsem onim skupinam MZ in JSZ, ki so prijavile udeležence za kongres, smo poslali kongresne znake, vstopnice za popoldansko predstavo in listke za kosila. Za vse to plača vsak udeleženec 10 Din.

Prosimo, da to pobereite že vnaprej in obračunate na dan kongresa v kongresni pisarni.

Trakove za reditelje pošljemo ta teden. Vsaka skupina naj določi za svoje udeležence reditelja. Za vsako grupo bo določen po en reditelj tudi v centrali. Čakal bo že v nedeljo zjutraj na kolo-dvoru in dal domačim rediteljem vse potrebne informacije.

Brez kongresnega znaka bo vstop na dopoldansko zborovanje nemogoč. Zato naj si ta znak vsak nabavi. Posamezen komad stane 1 Din.

Tečaj zaupnikov JSZ v Mariboru

Nedelja 26. aprila t. l. je bila za naš krščanski socialistični pokret v Mariboru, kakor na deželi, zelo važen dan. Nad sedemdeset najboljših zaupnikov, odbornikov in organizatorjev JSZ se je zbralo na tečaju. Na dnevnem redu so bila zelo važna delavska predavanja. Tečaj se je začel ob 9. uri.

Prvo predavanje, »Delovno pravo v praksi«, je podal strokovni tajnik tov. Rozman Peter. Tečajnikom je pokazal pota, po katerih morajo voditi svoje delavce in tovariše, da se more od delavske zakonodaje doseči tudi praktičnih koristi. Rečenica: da za delavca ni pravice, ne drži. Vse, tudi pravico si je treba priboriti, to predvsem s previdnim in smotrenim nastopom združenih sil vsake delavstva.

Tov. Zumer Srečko je v drugem referatu obrazložil poslanstvo Jugoslov. strok. zveze. Po krščanskem pojmovanju je delavski stan enakovreden drugim stanovom človeške družbe, zato ima s tem tudi enako pravico svoje svobodne samoodločbe, brez vpliva ali kuratele od kogarkoli. Predpogoj za resnično socialno izboljšanje delavstva je, da se delavstvu da pri urejevanju vprašanj človeške družbe neodvisnost njegove strokovne organizacije.

Tretji predavatelj, tov. dr. Aleš Stanovnik, je obrazložil idejne razlike med krščanskim socializmom, katerega pristaši smo, in med marksizmom in fašizmom, katera odločno odklanjamo. Pojasnil je, kako je fašizem vsepovsod prišel do oblasti s pomočjo kapitalistov. Izrabljaj in dobričal se je na vse strani, dokler se ni toliko opomogel in potem udaril po vseh. Fašistični sistem ureditve človeške družbe je namen nekaterih, da obdrže oblast v svojih rokah. Marksizem ni osrečevalec delavca, ker ga postavlja v vrsto črede, v kateri naj samo gołovi izvoljenci vodijo, zapovedujejo in tudi uživajo.

Nato je predaval tov. Jurač Joško iz Celja o delavski izobrazbi. Delavec, ki zaradi svojih mi-zernih razmer ter krivic, ki se mu gode, začneja razmišljati od kod vse tako in zakaj, je s tem naravnost prisiljen se izobraževati ter s tem tudi iskati sredstev samoobrambe. Več razmišljanja vsak o svojem delavskem položaju, več razlage predvsem mladini in delavska izobrazba in z njo stanovska zavest bosta avtomatično rastle ter ena drugo izpopolnjevali.

Važno predavanje je imel tov. Kores Martin. Kmet in delavec, to sta danes dva medsebojno najbolj povezana stanova. Padejo enemu plače, padejo drugemu cene za njegove pridelke. Če kapitalist udari delavca, je zadel tudi kmeta. Zato se morata kmet in delavec medsebojno podpirati. Kmetstva mladina, ki prihaja na delo v industrijo, bi morala takoj v borbene vrste delavstva.

Sklepno predavanje je imel tov. Rozman Peter o delavskih voditeljih. Delavski voditelj biti, se pravi s svojim duševnim bogastvom bogatiti druge. Nesebičnost, ljubezen, požrtvovalnost in zvestoba so poglavitne kreposti, ki jih mora imeti predvsem vsak pravi delavski voditelj. Vsi od organizacijskega zaupnika pa do predsednika skupine so voditelji, vsak v svojem ožjem ali širšem delokrogu. kakršnega mu je članstvo organizacije pač poverilo in zaupalo. Vsi so nujno potrebni, zato vsi tudi enako uvaževani. Za vzgled je pokazal na velikega voditelja Jan. Evg. Kreka, ki se je celega žrtvoval za svoj borni slovenski narod. O vedni

N A M E Š Č E N E C

Tudi nameščenec

Kapitalizem je kakor nenasitna pošast. V začetku je gospodarsko zaslužnil le ročnega delavca. Duševnega delavca je sicer tudi vpregel v svoj voz. Ga najel, da je branil in širil ideje, s katerimi se je kapitalizem utrjeval, toda gospodarsko ga je dobro podprl. Zaradi tega je ustvaril v nameščencu mnenje in prepričanje, da je kapitalistični družbeni in gospodarski red pravilen, da je njegova sedanjost in bodočnost le v tem redu, zlasti pa, da je delavec rojen zato, da hlapčuje, da je njegov boj proti kapitalizmu neupravičen, da, naravnost revolucionaren.

Egoizem pa ne pozna mej. Zaradi tega ni bil kapitalizem zadovoljen samo s tem, kar si je že priboril. Ne. Svojo oblast je vedno bolj zoževal in le prav majhen del človeštva je deležen njegovih dobrin. Zaradi tega je poleg kmetu tudi nameščencu odtegnil svojo oporo. Zato je prišel polagoma, pa vendar vedno hitreje v gospodarsko odvisnost. In danes je prav za prav v istem položaju kakor delavec. Njegova plača je vedno nižja, izpod eksistenčnega minimuma, njegove pravice vedno manjše, možnost zaposlitve vedno težja. **Tudi nameščenec je potisnjen med proletarce.** Sicer nočejo tega priznati vsi nameščenci. So pač še v stari miselnosti ali pa pod vplivom tistih, katere kapitalizem še bogato obkłada s svojimi dobrotami, in imajo interes na tem, da kapitalizem vlada. Vendar pa ne morejo s tem s sveta spraviti obstoječih razmer.

Nameščenci si morajo biti radi tega na jasnem v tem, da jim ne bo nihče dal njihovih pravic brez boja. V boju za svoje pravice morajo in bodo hodili ista pota kot delavec. Voditelje bodo meščani, odnosno jih že, proglaševali za prekukuhe, nergače in slično. Metali jih bodo iz njihovih služb, jim jemali še zadnjo skorjico kruha. **Zrtve v takem boju so neizogibne.**

Ravno zrtve pa bodo zjeklenile značaje nameščencev in jih popolnoma odtrgale od meščanske miselnosti. Velik del nameščencev stoji še na stališču, da more urediti svoje zadeve v zvezi z meščanstvom. Meščanstvo je pa glavna opora kapitalizma. Dokler pa bo vladal kapitalistični gospodarski in družbeni red, bo nemogoče ustvariti take razmere, da bodo vsi tisti, kateri zavise le od dohodkov lastnega dela, imeli kolikor toliko pravične življenjske pogoje. Kajti obstoj kapitalizma je mogoč le v tem in toliko časa, da prikrajšuje te življenjske pogoje.

Nameščenec bo moral iti v odkrit boj proti kapitalizmu. V tem boju se bo moral postaviti na lastne noge, poleg tega si iskati zaveznikov. Ne meščanstvu, ki hlapčuje prostovoljno kapitalizmu, ampak v vrstah tistih, ki enako trpe pod krivičnimi razmerami. To je v vrstah delovnega ljudstva. Šele takrat bo nameščenec pravi borilec proti krivici, če bo tvoril sestavni del te armade delovnega ljudstva. Tak bo postal pa le v **svobodni nameščenski organizaciji.** Organizacija, ki je odvisna od meščanstva ali tvori celo njegovo avantgardo, ga bo od njegovih pravih ciljev le oddaljila. Ravno zaradi tega se mora tudi nameščenec organizirati v svobodni, neodvisni strokovni organizaciji, da bo mogel postati neutršen apostol za novo, pravično družbo. Zato tudi **nameščenci v Jugoslovansko strokovno zvezo!**

čujčnosti, delavnosti in pripravljenosti na slabo in dobro delavskih voditeljev je predavatelj omenil besede, katere je dejal Anton Martin Slomšek: »Počivali bomo v grobu! Zdej pa moramo delati!« Vsa predavanja so bila skrbno pripravljena ter so jih tečajniki z največjim zanimanjem poslušali. Nad pet ur so vztrajali brez vsakih motenj ali odmorov, mnogi stoji, ker ni bilo za vse sedežev. Z novim navdušenjem so se vračali na svoje domove, k svojim skupinam, vsi s trdnim sklepom, da bodo iz besed ustvarili tudi dejanja. Vsi so odšli s trdnim zaupanjem v Jugoslovansko strokovno zvezo. Samo ta je prava delavska organizacija, ki brez demagogije utira pot v boljšo bodočnost. Tečaj bo gotovo rodil obilne sadove predvsem za razmah JSZ na Štajerskem.

F. Savenc:

Zakaj organizacija?

Večkrat čujem iz ust delavca, še pogosteje pa nameščenca vprašanje: »Zakaj organizacija?« Ne razumem kako je mogoče zastaviti tako vprašanje nameščencu, ki ima po svoji izobrazbi dovolj vpregleda v manire in hotenja svojih šefov. Kapitalistična usmerjenost podjetnika je spričo tolike indiferentnosti podrejenih do organizacije popolnoma razumljiva.

Razumeti moramo, da bijejo tudi podjetniki boj za svoj obstanek, seveda popolnoma drugače kot delavec in nameščenec. Podjetnik hoče svoje dohodke obdržati na isti višini kot v časih ugodne konjunkturo, čeprav vlada danes kriza, povzročena od kapitalizma. Na račun krize se reducirajo plače, odpuščajo delavci in nameščenci ter uvaja racionalizacija. Posledice so na dlani. Strah pred redukcijo žene uslužbenca, v kolikor je zaposlen na tem, da kljub manjši plači dela preko določenega časa brezplačno v zahvalo, da ga gospodar ne postavi na cesto.

Na ta način se množi kader onih, za katere kapitalizem ve, da mu bodo vedno na razpolago. Poznam gospodično, ki zasluži tedensko 50 din in ima malo maturo ter stanuje v okolici Ljubljane, kamor se vozi dnevno z vlakom. Na teden porabi za vlak 30 din, kljub temu ona ne pusti službe, ne zaradi zaslužka, ker 20 din pač ni noben zaslužek, pač pa, da ima v nedeljo svoj »tašengeld«.

Dvojni zaslužkarji in brezposelnost

Neprestano smo na delu za zaščito in izboljšanje koristi in pravic naših nameščencev. Na naših sestankih stalno poudarjamo potrebo o raziščenjih in nujnih spremembah v raznih zadevah.

Važno je tudi vprašanje večkratnih zaslužkarjev. O tem tako zvanem dvojnem zaslužkarstvu, ki v polni meri in neovirano cvete na škodo lačnih in brezposelnih, bi bilo nujno potrebno posvetiti mnogo več pozornosti, kajti to je problem, ki ga zamore reševati in urediti edino država z izrednim zakonom. Prvenstveno mora država sama v svojih podrejenih zavodih napraviti red. Dokler je socialna in gospodarska kriza v narodu tako ukoreninjena, toliko časa mora biti pot do dvojnega zaslužkarstva na škodo nezaposlenih enostavno prepovedana. To prepoved uveljavljajo dejansko že dalje časa v nekaterih drugih državah. Naša država je resnično bogata in ima dovolj kruha in dovolj dela za najmanj toliko državljanov, kolikor nas je. Potreben je le red in pravičnost v vsakem pogledu.

Tu pa je treba poudariti, da pri tem nikakor niso mišljeni oni dvojni zaslužkarji, kojih skupni mesečni prejemki komaj znašajo eksistenčni mini-

Zato se ne čudim, da je toliko odlično kvalificiranih moči vsled takih slučajev brez službe. Vse to kapitalizem ve in izrablja v svojo korist.

Ali moremo postaviti temu nasproti kako obrambo? Nobene? Pač! Organizacijo. Organizacija je tista sila, ki je, ako je modro vodena, najboljša obramba zoper podvige kapitalizma. Ni pa zadosti, da se samo organiziraš, da plačuješ svoj prispevek, da hodiš na seje in sestanke, biti moraš poleg tega ves prežet ljubezni do organizacije. Z odkrito besedo in prepričevalnostjo vzpodbujati malodušneže, da izgube strah pred podjetnikom vsled udejstvovanja v organizacijah.

Organizacija je naša rešitev! Naš poziv na delavce in nameščence naj izzveni v krikju nujne potrebe po organizaciji. Dokler bo delavstvo, posebno pa še nameščentstvo, stalo ob strani brezbrizno, toliko časa bo njihov položaj pomilovanja vreden.

Odločilni faktorji, ki imajo nalogo in dolžnost, da vodijo delavsko in nameščensko borbo, naj pazijo na to, da bo njihovo članstvo tudi razredno zavedno. Spremembo obstoječega stanja pa ne bomo dosegli z maso organiziranih delavcev, ki niso pripravljeni tudi na žrtve, pač pa prej s peščico ljudi, ki so kvalitativno na višini ter prežeti delavske zavesti in ljubezni do bližnjega in svojega stanu.

mum. Tu so mišljeni predvsem oni, ki prejemajo večje vsote in na več straneh, kojih žene so prav tako zaposlene, kljub temu, da ni za to nobene službene potrebe z ozirom na kako kvalifikacijo ali podobno. Kako pride na primer ena in ista oseba do več pokojnin. Kako pride danes v času velikega gospodarske stiske žena imovitega trgovca, obrtnika, višjega javnega uradnika, zdravnika itd. do pokojnine za nekih 10—15 let učiteljskega službovanja, ko istočasno zaman čaka na zaposlitev več desetih mladih učiteljic po več let. Tu je treba močne roke in pravice, pa bo za nas vse dovolj dela in prostora. Težko je pač to, ker človek sam sebi le nerad kaj reducira. Zato je pa kakor že v uvodu povedano, dvojni zaslužkarstvo težak problem. Protestiramo in odklanjamo vsako miloščino! Pravično razdelitev zahtevamo najprej pri državi, potem pa v zasebnem življenju in kmalu se bodo pokazale ugodne posledice. Ako nekemu ni mogoče živeti s 4—5000 Din, kako naj potem živi naš nameščenec, kojega plača mnogokrat komaj doseže en tisočak. Nameščenec je danes kakor moderen suženj. Obleden mora biti, znati mora vse mogoče stvari. Za uradne ure, za dopust, za povišanje prejemkov pa naj čaka boljših časov.

Nameščenski vestnik

Koliko nameščencev bi bilo deležnih pokojninskega zavarovanja? Popolnoma točno odgovoriti na to vprašanje je težko, ker se take statistike nameščencev nikjer ne vodijo. Ta bi bila zelo potrebna, kar smo že enkrat v našem glasilu predlagali. Po približni cenitvi je zas. nameščencev v Jugoslaviji nekaj čez 80.000. Če bi na vse te razširili pokojninsko zavarovanje, bi se stvoril ogromen narodni kapital, od katerega bi imeli koristi tako nameščenci kot gospodarji. Pomisliti moramo, da samo naš PZ poseduje imovino preko 300 milijonov dinarjev, a ima samo 10.000 nameščencev.

Nameščenske plače v primeru konkurza ali poravnave. Marsikak nameščenec služi pri gospodarju, ki napove konkurz ali poravnavo. Kaj v tem primeru. Na podlagi zakona ima plača za delo prvenstveno pravico pred vsemi drugimi terjatvami (edino pred davki ne) in spadajo vsi zahtevki iz plač v I. razred. Vendar moramo pri tem paziti, ker po zakonskem določilo spada v prvi razred le ona plača, katere nameščenec ni dobil v dobi enega leta pred napovedjo konkurza. Če bi ti bil dolžan gospodar plačo za 18 mesecev, imaš pra-

vico v primeru konkurza v prvi razred prijaviti le plačo enega leta. V primeru poravnalnega postopanja pa se morajo plače uslužbenecv prvenstveno plačati in sicer od imovine, ki pride v poštev za poravnavo, se morajo najprej odbiti plače, katere gospodar dolguje uslužbencem. Pri vsem tem je najvažnejše to, da moraš svoje zahtevke v primeru konkurza ali poravnalnega postopanja prijaviti pri sodišču, ker sicer nimaš pravice do svojih zahtevkov.

Službena pogodba in poravnalno postopanje. Na podlagi zakonskega določila poravnalno postopanje ne izpremeni službenega razmerja in je isto smatrati nepretrgano.

Vse tovariše naprošamo, da nam redno vsak mesec obračunavate članarino. S tem prihranite sebi in tov. blagajniku mnogo nepotrebne dela. Komur je zmanjkalo položnic naj to sporoči, da mu jih pošljemo.

V nedeljo 10. t. m. vabimo posebno mlajše tovariše, da se udeležijo kongresa Mladinske zveze.

Važna anketa o položaju rudarskega delavstva

V ponedeljek 4. maja se je vršila v Trbovljah važna anketa, ki je razpravljala o položaju in razmerah v naših rudarskih revirjih. Anketo je sklicalo načelstvo II. rud. zadruga. Udeležili so se je po svojih zastopnikih vse strokovne centrale in zaupniki II. rud. zadruga. Delavsko zbornico je zastopal tajnik Uratnik. Anketo je vodil načelnik II. rudarske zadruga Pliberšek.

Načelnik Pliberšek je kratko pojasnil položaj. Ugotovil je, da so se razmere napram lani znatno poslabšale. Delavstvo je zaposleno največ do 11 dni, v Kočevju celo samo od 6 do 8 dni na mesec. Ako se že odvzemajo dobave, naj se potem našemu delavstvu na drug način oskrbi zaposlitev. V takih razmerah je izključeno, da bi delavstvo še dalje moglo vzdržati. V zadnjem času so se podvzele za posamezne rudnike razne akcije, kar je popolnoma pravilno, vendar pa je za celoten kompleks vprašanj potreben neki forum, ki bi vodil skrb za vse rudarsko delavstvo Slovenije.

Krautberger iz Zagorja je poročal o intervenciji, ki so jo izvršili z zagorskim županom in g. kaplanom V. Voduškom v Belgradu z ozirom na vesti, da se bo v Zagorju reduciralo 400 rudarjev. Delegaciji je uspelo, da se bodo dobave za TPD povečale od sedanjih 29.800 na 33.000 ton mesečno. Stefanovič, načelnik strojnega oddeljenja, je celo izjavil, da bo železnica letos vzela več premoga in sicer namesto 127.400 ton 134.320 ton mesečno. Ker se je bati, da bi zopet ne prišle vmes kake intrige, je anketa sklenila pismeno prositi vse ministre naj zastavijo ves svoj vpliv, da se bo predlog ministrskega sveta glede povešanja dobav premoga slovenskim rudnikom tudi dejansko izvedel.

Razvila se je daljša debata glede zaposlitve naših rudarjev v rudnikih na jugu države.

Vsi navzoči so bili soglasni v tem, da je treba rudarjem, ki bi se v teh krajih naselili, oskrbeti

primerna stanovanja in tudi ostale razmere vsaj prilično tako urediti kot so pri nas. Bučar, tajnik NSZ, je predlagal naj bi se izposlovali krediti, da bi komisija, sestavljena iz delavskih zastopnikov, proučila razmere v južnih rudnikih in ugotovila, kje bi bila za rudarje naselitev oz. zaposlitev primerna in kje ne. Razmere so se namreč od tedaj, ko je bila v teh krajih slična komisija iz Slovenije, precej spremenile. Uratnik, tajnik D. Z., je bil mnenja, da bi bilo potrebno iskati stikov z že naseljenimi Slovenci in od njih dobiti tozadevne informacije. Rozman, tajnik JSZ, ugotavlja, da je treba voditi skrb tudi o tem delavstvu, ki je zaposleno doma. Radi gospodarskega zastopljanja Slovenije je delavstvo najbolj prizadeto. Ni tu samo vprašanje rudarskega delavstva, saj je isto tudi v železni industriji itd. Zato bi bila potrebna enotna akcija vse Slovenije, ki naj bi povedala, da je dovolj tega zastopljanja. Leskovšek, predsednik Strok. komisije, in Arh, tajnik Zveze rudarjev, sta poudarjala isto. Rezultat je bil, da naj centrale strokovnih sindikatov sestavijo nekak medstrokovni odbor, ki naj o tem vprašanju razpravlja. Za rudarske revirje pa ostane v akciji poseben odbor, ki se bo bavil samo z razmerami v rudarskih revirjih. Lešnik, zastopnik skup. rudarjev JSZ, Laško, pozdravlja to misel in poudarja, da smo mi že pred leti želeli, da se ustvari tak forum, ker končno je v sličnih vprašanjih le potrebna neka enotna akcija, da se more doseči kak uspeh.

Treba se bo še nadalje boriti, kajti sedanje zvišanje dobav ne pomeni kake pridobitve v pogledu večje zaposlitve, marveč samo preprečitev predvidenih redukcij v Zagorju.

Prihodnjč priobčimo spomenico, ki je bila na anketi sprejeta. V njej je ponazorjeno vse težko stanje, ki ga preživlja naše delavstvo v rudarskih revirjih.

Kolektivna pogodba v Slatina Radencih podpisana

Nad eno leto trajajoča borba zdraviliškega delavstva v Slatina Radenci za ureditev delovnih razmer na podlagi kolektivne pogodbe se je končala. Po ponovnih pogajanjih, dne 28. aprila, se je podpisala prva kolektivna pogodba v tem podjetju, kar obstoja. To samo po zaslugi strokovno organiziranega delavstva. Pogajanja so se vršila v pisarni zdraviliške uprave, katerim je prisostvoval sam podjetnik g. dr. Šarič in njegov tajnik g. ing. Kosmač. Delavstvo so zastopali obratni zaupniki in strokovni tajnik JSZ iz Maribora tov. Rozman P.

S to kolektivno pogodbo je delavstvo veliko pridobilo. Plače so se zvišale vsem najmanj za 10 odstotkov, nekaterim tudi več. V polnilnici se je izvedla kategorizacija, da bodo tisti, ki težje delajo, dobili tudi večjo plačo. Uredilo se je posebno preče vprašanje glede odpustov in zaposlitve delavstva. Delovne moči iz premožnih kmetijskih družin v okolici se bo sprejemalo le tedaj, če ne bo drugih in to bolj potrebnih. Ob koncu redne letne sezone, če bo treba, se bodo odpustili v prvi vrsti tisti, ki zmorejo še drugih sredstev za preživljanje in ki jim zaslužek v tem podjetju ni nujno potreben. Prav tako se je uredilo glede plačanih dopustov v slučajih bolezni, ali smrti družinskih članov, poroke, nabora, poziva k sodišču itd., kar se dosedaj v tem podjetju ni izvajalo, čeprav ta pravica delavcem že davno zakonito pristojna.

Delavstvo zdravilišča v Slatina Radencih si je je od časa, ko se je strokovno organiziralo, precej izboljšalo svoj položaj. Veliko je tudi pridobilo na bogatih izkušnjah v tej borbi ter tudi spoznanja, kateri so njegovi resnični prijatelji in voditelji. Potrebno pri tej priliki je poudariti tudi dejstvo, da podjetnik g. dr. Šarič, kakor tudi g. ing. Kosmač, vedno razumeta težave svojih delavcev. Zato tudi pričakujemo, da bo tista postavka v pogodbi, ki tako neprijetno dirne, da je plača tistim trem ali štirim pometačem cest in potov zdraviliškega parka komaj 1.60 Din na uro, čimprej popravljena. Čeprav bo sedaj 10 odstotkov več, pa bo še iz stališča eksistenčne plače vedno premalo. Pometači so enakovredni in morajo prav tako živeti kot delavci pri drugem in morda tudi težjem delu.

Delavci pa vedite, kako bogato se od časa do časa vrača nazaj tisti denr, ki ga dajete strokovni organizaciji kot članarino. Samo z organizacijo se more priboriti zboljšanje. Vedite, da nič ne pomagajo vsi zakoni uredbe in njihovi paragrafi, če tu ni nikogar, ki pritiska, da se morajo izvajati. Zato je delavska strokovna organizacija takorekoč zakon nad zakoni. To osobito za delovne sloje, ki drugega orožja in sredstev nimajo, kakor solidarnost in skupnost vseh svojih in sebi enakih. Zato moramo biti organizirani! Vsi v organizacijo in pridobite za njo vse delavce, kjerkoli jih najdete.

Služkinje in božja zapoved!

Pod naslovom prinaša »Slovenec« v rubriki »Naš delavec« od dne 3. maja notico, ki se glasi:

»Po poselskem redu, ki je v Sloveniji doslej veljavni, je izrečno določeno, da mora imeti služkinja zadostno priliko, da ob nedeljah in praznikih opravi svoje verske dolžnosti. Ob priliki kongresa delavskih zbornic je bil sprejet na anketi služkinj v Belgradu osnutek novega zakona za gospodinjstvo, ki bi naj veljal za vso državo. V ta osnutek so sprejete skoraj vse določbe našega poselskega reda. Osnutek pa ne vsebuje določila o prostosti za časa vršenja verskih dolžnosti. Temu se ne moremo čuditi, če vemo, da so igrali na

anketi glavno vijolino marksisti, ki so osnutek tudi sestavili. Ti se niso in se ne bodo borili, da bi imeli uslužbenci prosto za vršitev verskih dolžnosti. Manj moremo razumeti, kako je mogoče, da celotno zastopstvo krščanskih organizacij ni storilo v tem oziru svoje dolžnosti. Kot priznava »Gospodinjstva pomočnica«, se je zastopnica belgrajskih krščanskih služkinj energično zavzela za pravilno stališče, dočim se ljubljansko zastopstvo v tem oziru ni zganilo. Tudi poročilo o anketi, ki ga je izdalo centralno tajništvo delavskih zbornic, nikjer ne piše o kakem protestu ljubljanskega strokovnega tajnika v tako načelno važni stvari.«

Mi dobro vemo, kakšen namen imajo taka zavijanja resnice. Resnici na ljubo pa ugotavljamo samo sledeče:

1. Poselska zveza, ki je v sklopu Jugoslovanske strokovne zveze, je že mesec dni pred belgrajsko anketo poslala svoje zahteve za nov poselski zakon, ki naj bi veljal za vso državo. Te zahteve so bile poslane potem notranjega ministrstva ministru za socialno politiko, dalje centralnemu odboru za posredovanje dela in centralnemu tajništvu delavskih zbornic v Belgradu, posebej pa še g. ministru dr. Kreku. V svojih zahtevah je Poselska zveza zlasti naglasila točko, da se mora dati hišno gospodinjiskim poslom ob nedeljah in vseh praznikih prosti čas, da morejo zadostiti svojim verskim dolžnostim.

2. Anketa v Belgradu je določila posebno komisijo, ki je proučila predloženi osnutek Poselskega zakona, katerega je pripravilo centralno tajništvo delavskih zbornic. V tej komisiji je zastopal Poselsko zvezo tajnik JSZ tov. Lombardo, ki je odločno in dosledno zagovarjal ta predlog, le žal, da je ostal v veliki manjšini, čemur se ni čuditi, kar »Slovenec« sam priznava.

Ker upamo, da bo ministrstvo za socialno politiko pri končni redakciji tega zakona, če bo do tega sploh prišlo, tudi to določbo vneslo v zakon, nismo smatrali za potrebno, dajati na anketi kak poseben protest, ker bi bil itak brez vsakega pomena.

3. Poročilo o anketi, ki ga je izdalo centralno tajništvo, res ne piše, da bi bil ljubljanski strokovni tajnik protestiral v tako načelno važni stvari. Prav tako tudi ne piše to poročilo, da bi se zastopnica belgrajskih krščanskih služkinj energično zavzela za pravilno stališče. Poročilo sploh ne piše o razpravi v komisiji. To, kar piše list »Gospodinjstva pomočnica« o tej stvari, za nas ni merodajno. To prepuščamo kar »Slovencu«. Sicer smo pa mnenja, da nam v sedanjem vladnem režimu ne bo težko uveljaviti te važne zahteve, če bo sploh prišlo do tega zakona, ki se že dela več let.

Važna odločba

Kasalsko sodišče v Belgradu je izdalo načelno odločbo glede vojaške službe v stalnem kadru in delovnega razmerja. V smislu našega obrtnega zakona delovno razmerje radi službe v stalnem kadru ne preneha, se ne prekine, ampak službojemalec v tem času le nima pravice do plače.

Opekarstvo delavstvo

Vič-Brdo. Kakor povsod tako so tudi pri nas težave pri začetnem delu v organizaciji. Organizirali smo se zato, ker smo to hoteli in imamo tudi pravico. Najdejo se pa vedno tudi nergači, ki nimajo dovolj poguma, da bi povedali svoje težnje. Mi hočemo urediti vsa vprašanja na pošten in dostojen način, zato bo skrbela tudi organizacija. Kdor še ni pristopil naj to stori, da bomo lahko rekli, da smo res delavci in nič drugega. Kdor ni z nami je proti nam. Vsi za enega na delo, da se naš položaj še bolj ne poslabša.

Rudarji

Huda jama. V nedeljo, dne 26. t. m. ob 8 uri se je vršil dobro obiskani članski sestanek rudarjev v prostorih Čitalnice pri Sv. Jederti. Na sestanku je obširno poročal tov. Diacci Lojze o nastalem položaju po rudarskih revirjih, o mizernem stanju pokojninske blagajne Bratovskih skladnic ter o neupravičeni in skrajno krivični ukinitvi par. 219 obrtnega zakona. — Članstvo je izvajanjem budno sledilo ter najodločnejše protestiralo proti kakršnemkoli poslabšanju naše socialne zakonodaje. — Dovolj je že raznih prošelj, resolucij in deputacij, želimo pa, da se iz stalnih obljub že enkrat rodi tudi nekaj dejanj. Apeliramo na vse merodajne činitelje in celokupno javnost, da se zavzame z vsemi potrebnimi ukrepi za sanacijo pokojninske blagajne Ljubljanske glavne bratovske skladnice, ki je tik pred propadom, ter da se krivica, ki se nam je zgodila z ukinitvijo § 219. obrt. zak., čim prej popravi. — Dobave za drž. železnice naj se iz rudnikov dravske banovine povečajo vsaj toliko, da bo ostalo še itak skrajno reducirano rudarsko delavstvo še nadalje pri kruhu. Vsako znižanje dobav od strani države lahko povzroči redukcije rudarjev po gotovih obratih in s tem grozen udarec prizadetim ter težko rano pokojninskemu zavarovanju. — Apeliramo na kr. vlado, da v interesu celokupnosti take udarce pravočasno prepreči.

Lesno delavstvo

Boh. Bistrica. Naš kraj slovi kot letovišče, saj se nahaja v bližini Bohinjsko jezero. Iz višin gleda na nas ožak Triglav. Življenjske potrebnosti so pri nas najdražje v dravski banovini, kar posebno občuti brezposelno delavstvo. Posledice te druginje občutijo tudi drugi stanovni, posebno obrtniki. Pri nas je tudi več žag, ki pa letos zaposlujejo komaj dvajset delavcev. Parna žaga Impeks je pa zaprta. Tam je velik prepah, in da se delavstvo pozimi ne bi prehladilo, je ustavil obrat. Prihranil bo s tem izdatke za OUZD, našim trgovcem in obrtnikom pa je naklonil brezplačni dopust. Kmetu se bo na ta način zopet obrastel gozd, katerega je precej razredčil. Na poletje enkrat bo morda zopet začela obratovati žaga. Podjetnik se je pa izrazil, da bo dobil delavce iz Kranja, ki bodo delali od 6 zjutraj do 10 zvečer. Mi, kar nas je domačinov, bi sicer radi poklicali Inspekcijo dela na pomoč. Toda, ker se je zopet vlak podražil, bomo to namero opustili. Naj drugi delavci dokažejo bohinjškemu, kaj so zmožni. Saj ta se niti pri javnem delu ni obnesel. Sicer pa je o tej stvari bilo že toliko debate, da o tem raje molčimo, saj molk včasih mnogo pove. Glede brezposelnosti bi mi svetovali sledeče: Ker so sankcije zaprle izvoz lesa, bi se morda zaposlilo nekaj ljudi z nabiranjem polžev. Pred vojno je precej kron prišlo v Bohinj za ta material. Posebno vas Ravne ima teren za to, ker je pa blizu meje, bi se promet lahko vršil preko Bače, ako bi na železnici nastale ovire. Ker so trije iz vasi precej podjetni, bi morda stvar uspela, ako se jim dodeli še naš Miha, da jim uredi eksport. Je pač treba iskati novih potov iz zagate. V tem ni rešitev, ako nas peujete za komuniste in delomrže. Nismo mi krivi, da so krave poceni, da je tako malo dobička pri siru in da ste izsekali vaše gozdove, denar je pa spravil drugi. Zakaj potem jeza na nas. Za naše pravice gre in za vaše sinove in hčere. Saj jih čaka ista usoda, kot jo preživljamo mi. Naš obrtnik plačuje danes davek. Toda on se že zaveda, da ga pot vodi med proletarce. Kdaj boš pa ti kmet spoznal, da si padel na ta svet popolnoma nag. Kdaj boš sprevidel, da ti nič ne pomaga, ako tudi 20 ur delaš na dan, ker ti drugi določajo plačo. Zbudi se in usmeri vsaj mladino v pravi tir. Kmet, obrtnik in delavec spadajo skupaj. Sicer pa, kdor nas ne razume, naj nas pusti vsaj v miru, kajti mi gremo naprej preko vseh ovir do zmage. Končam s pesnikom: »Naš korak je čvrst in lahak kot hod deklet s planine, in glasni smo kot apov krepak planinske je mladine.«

To in ono

Poročil se je v nedeljo, dne 3. maja, na Vrhnikih naš tovariš Matič Koprivec, II. podpredsednik JSZ. Za življensko družico si je izbral vrhničanko Viktorijo Kunstelj. Poročal je novi zakonski par g. Ciril Jerina, župnik iz Borovnice, bratranec neveste. Poročencema želimo sreče in zadovoljstva na njihovi življenski poti.

Celje. Udeležencem kongresa! Kakor smo se domenili, pridemo skupaj v nedeljo točno ob polsedmih pred kolodvorom. Tam pobere eden od tovarišev denar za vožnjo. Vlak odpelje ob sedmi uri. — V tej številki »Delavske Pravice« so tudi inserati iz Celja. Pokažimo tudi tukaj svojo zavednost, da kupujemo samo pri teh, ki podpirajo tudi nas.

»Delavska fronta« prinaša v zadnji številki poročila »Društva zasebnih in trgovskih nameščenec« in daljši članek o »Strokovni zvezi poljedeljskega delavstva«, oboje iz tabora zelenih. O Jugoslovanski strokovni zvezi ne piše ničesar, niti o njenem tečaju, ki se je vršil zadnjo nedeljo v aprilu v Mariboru. Mi smo že dolgo trdili, da se na dveh stolih ne da sedeti in tudi ne služiti dvema organizacijama.

Na sprehod so šli »Združenec« v Cerknico. To priliko so hoteli pokretaši izrabit in ustanoviti tam svojo postojanko. O tem sprehodu nismo čitali ničesar, pa so nam o »sijajnih« uspehih poročali cerkniki fantje.

Laško. V noči na prvi maj je šlo več fantov iz Laškega na bližnji hrib Hum. Tam so kurili in prepevali. — Brivski vajenec Leskovšek pa je ob tej priliki tako nesrečno padel, da je bil takoj mrtev.

»Naš delavec«, nedeljska priloga »Slovenca«, je zadnjo nedeljo ponovno napadel naš kongres. Čudimo se, kako more »Slovenec« v isti številki prinesiti obvestilo o našem kongresu, v katerem se celo pohvalno izrazi o brošuri, ki jo je ob tej priliki izdala naša Mladinska zveza. Ali je »Naš

delavec« v tako močnih rokah, da sta mogoči v isti številki lista tako dve nasprotni si notici. Neverjetno je, da more nekaj ljudi tako svobodno pisati o vsem, kar se jim zljubi. Odgovornost pade pač na celoten list in naše delavstvo ne bo moglo mirno trpeti takih napadov.

Jesenice. Pod najrazličnejšimi naslovi se pri nas sklicujejo od časa do časa sestanki. Enkrat imamo sestanek prijateljev slovenskega ljudstva, drugič zopet delavski parlament itd. Zakaj pa se kratkoma ne reče JRZ?

ZALOGA KOLES

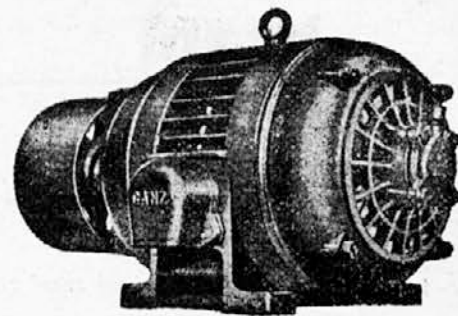
in nadomestnih delov
Popravila

koles, šivalnih strojev, gramofonov itd. itd.

HENRIK OBLAK ml.

CELJE - - OZKA ULICA šte. 3

Nabavljajte svoje potrebščine pri tvrdkah, ki inserirajo v naši »Delavski Pravici«!

Nameščenci in delavci

priporoča se Vam **SLAVO KOLAR**
elektro zaloga Ljubljana, Tyrševa cesta 22.

Gostilna pri „Kosmaču“

NATALIJA KRAUPP — SLOV. JAVORNIK

se cenjenim gostom najvljudneje priporoča. Toči najboljša in najcenejša vina in je zelo točna postržba.

Priporoča se Konrad PIRNAT,
krojač, Laško šte. 60.

Ni dovolj, da samo redno plačuješ članarino, marveč je treba, da tudi aktivno sodeluješ v strokovni organizaciji.

Kupujte le v
Nabavni in prodajni zadrugi
v Rečici pri Laškem.
Kdor še ni, naj postane član te zadruge.

Delavci in delavke! Kupujte tam, kjer je dobro in poceni! Se priporoča

Hinko Podjavoršek - Kranj

„Pod kostanji“ v novi trgovini pri farni cerkvi:

Moška Din 13.-

Din 27.-
Din 29.-
Din 35.-

Moška D. 17.-

Fant. 16.50

Boljša fant.
kapa Din 10.-

Navadne Din 5.-
Svilene flor Din 9.50
la svilene Din 19.-, 29.-

Letne rokavice D. 13.-
Žepni robci tuc.
Din 22.-, 32.-, 42.-

Moške nogavice Din 2.50
Boljše Din 4.50, 7.-, 12.-
Kravate od Din 6.-
do la Din 65.-

Moški klobuki Din 33.-, 39.-, 47.-

Velika izbira športnih in lovskih klobukov!

Birmanski botri

poslužite se priljubljenih

„MASTNAK OBLEK“katere Vam nudijo 3 prednosti:
domače delo, vedno lepi kroji
in kljub temu ceneno.

Samo pri tvrdki

Ivan Mastnak
Celje, Kralja Petra c. 5**Kranj**Vsem delavcem in delavkam
se priporoča restavracija**„Ručigaj“** Ručigaj Alka**Kolesa!**

Moška in damska najceneje kupite pri znani tvrdki

BITENC IVANKranj, Vidovdanska cesta št. 11
poleg gimnazije**Celje****L. Junger**

Na drobno klobasičar Na debelo

Celje, Prešernova ulica 8

Specerija - železnina

Jos. Jagodic

Celje, Glavni trg - Gubčeva ulica

Za članarino Din 2— lahko postaneš član

L. O. G.LJUDSKE OBRTNE GOSPODARSKE ZADRUGE
z o. z.

Celje, Krekova cesta 4

ki te preskrbi po najugodnejših cenah z
vedno svežo moko in raznim špecerijskim blagom**Botri - botrice!**Priporočamo Vam za nakup
birmanskih daril

urarsko podjetje

ANTON DIMIC - CELJE

Dečkov trg 2

(Nasproti Narodnega doma)

Ali si že naročnik Krekove knjižnice?

Tovariši!

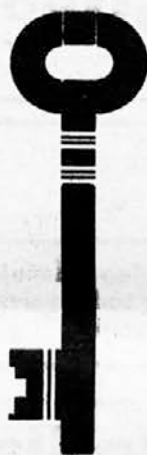
Posetite špecerijsko in kolonijalno trgovino

FILI JANKO

Celje, Dečkov trg 4a

Lepa slika, trajen spomin

fotoateljé

J. KvasCelje, Dečkov trg
nasproti Narodnega doma**REBEK
ANTON**splošno ključavničarstvo
CELJE

prevzema vsa v ključavničarsko stroko spadajoča dela ter izvršuje vsakovrstne tehtnice

GLEDALISKI FRIZER

R. Grobelnik

Celje, Glavni trg 17

podružnica poleg hotela Evrope
Posoja lasulje, zaloga šmink itd.

Najsolidneje ste postreženi v

brivskem salonu

ANTON ČOH

Celje, Prešernova 11

Nabavljajte svoje potrebščine pri tvrdkah,
ki inserirajo v naši »Delavski Pravici«

KNJIGARNA IN MUZIKALIJE

»DOMOVINA«

CELJE - KRALJA PETRA CESTA 45

priporoča nabavo vseh slovanskih leposlovnih,
znanstvenih in šolskih knjig. Velika izbira mu-
zikalij in vedno najnovejših modnih journalov.**Javornik**Gostilna »Medji dol« Žvab Fvanc
v Javorniških Rovtih se vsem izetnikom
in turistom tople priporoča. Vse dobiš, kar
si poželiš po nizki ceni. Iz postaje 1 uro hoda.

Bizjak Lojze Moste 12, Žirovnica

trgovca koles, šivalnih strojev in vseh rezervnih
delov. — Vsem ki si nameravajo nabaviti kak
predmet se tople priporočam. Cene nizke.

Bernot Frido, Koroška Bela,

trgovca na, manufaktura, galant. in perilo i. t. d. se
cenj. odjemalcem tople nadalje priporočaGostilna »ŠKOLARIS« pod Stolom
priporoča cenj. gostom prvovrstna in pristna štajer-
ska vina po nizkih cenah.**MULEJ STANKO**gostilna na »Potokih« Sl. Javornik, se priporoča
cenj. gostom z dobro jedajočo in pijačo po zelo
nizkih cenah.**Domžale**

Ložar Romana,

trgovina z mešanim blagom, Domžale, se priporoča.

TOVARISHI!

TOVARISHICE!

Kje se dobi najcenejše in lepo meso — pri Sršenu
Kje se dobi cenena in dobra pijača — pri Sršenu
Kje boš najbolje postrežen — pri Sršenu
Zato vsi k Sršenu, ker je postrežba solidna
in nizke cene.Se priporoča Alojzij Sršen, Radomlje
gostilna in mesarija. — Nudi vsak dan sveže špargelne.Po ugodni ceni dobite puloverje,
vestije, bluze, žemperje in vsako-
vrstne pletenine, domače izdelave pri**B. Pušnik**

Celje, Cankarjeva cesta št. 5